

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305

Rapport från tillsyn av På rätt väg 2009

Hägersten-Liljeholms stadsdelsförvaltning har den 12 maj 2009 gjort tillsyn av På rätt väg, Sigfridsgatan 6, 126 50 Hägersten. Närvarande vid tillsynen var från På rätt väg föreståndaren Stefan Nilsson och från stadsdelsförvaltningen administrativa sekreteraren Inger Nilsson.

Föregående löpande tillsyn gjordes av Liljeholms stadsdelsförvaltning år 2006. Under 2007 gjordes särskild tillsyn av länsstyrelsen i enlighet med ett nationellt regeringsuppdrag om tillsyn av barn- och ungdomsverksamheter. Tillsynen resulterade i att Stiftelsen På rätt väg anmodades att vidta åtgärder på vissa punkter. Vid uppföljning 2008 konstaterade länsstyrelsen att det fortfarande saknades kompetensutvecklingsplaner för personalen, men att övriga brister åtgärdats.

Verksamheten

På rätt väg är en dagverksamhet med tio platser för pojkar i åldrarna 15-21 år som befinner sig i riskzon för kriminalitet, missbruk och annat socialt nedbrytande beteende. Pojkarna får vara högst 18 år vid inskrivningstillfället. Behandlingstiden är ett år.

Huvudman för verksamheten, som funnits sedan 1996, är Stiftelsen På rätt väg.

Verksamheten har sina ordinarie lokaler i Hägerstens brandstation. Den lokalen håller för närvarande på att renoveras och verksamheten är därför tillfälligt inhytt i Aspudden. De provisoriska lokaler består av två större rum som används för samtal, undervisning och samvaro, samt ett kontorsrum, litet kök och toalett.

Normal beläggning på de tio platserna är fem-sex elever, vilket också är det mesta som de nuvarande provisoriska lokalerna rymmer. Av de fem pojkar som nu är inskrivna kommer fyra från Stockholms stad och en från Tyresö. Ramavtal finns med Stockholms stad.

Innehåll i verksamheten

Målet med behandlingen är att ungdomarna ska fungera med sina familjer och att de ska gå vidare till studier eller arbete. Målet ska nås genom att verksamheten erbjuder fasta ramar, en god struktur och meningsfulla aktiviteter som ska stärka ungdomarnas självkänsla, fysiska hälsa och psykiska välbefinnande. Mycket i behandlingen handlar om uppfostran eller ”vardags-ART”¹ som föreståndaren kallar det. Arbetssättet är kognitivt, dvs. det handlar om att förändra beteenden genom lärande och träning.

Eleverna ska delta i verksamheten måndagar-fredagar kl. 9-15. Den elev som inte kommit kl. 9.15 blir hämtad av personalen. Veckoschema är fast med undervisning måndagar och onsdagar och idrott på tisdagseftermiddagar och fredagsförmiddagarna. Tisdagsförmiddagarna är det temadag om ämnen som kriminalitet, missbruk, våld, relationer och sexualitet. Hela torsdagarna ägnas åt brandsmansarbete på någon brandstation eller på brandförsvarets övningsfält i Ågesta. Veckan avslutas med att alla träffas i lokalen och umgås på fredags-eftermiddagarna.

Undervisningen ges i På rätt vägs lokaler av lärare från Farsta gymnasium. Tidigare åkte eleverna till skolan, men där råkade de ofta i konflikt med andra elever. Med det nuvarande arrangemanget får eleverna det lugnare omkring sig och de fungerar då bättre. Samarbetet med Farsta gymnasium, som funnits i tio år, gör att eleverna har tillgång till skolhälsovård etc. där. Målet för undervisningen är att eleverna ska bli godkända i kärnämnen så att de kan fortsätta studera efter utskrivningen. De flesta når målet och går vidare till studier på Farsta gymnasium, Fryshuset, hantverksutbildning eller annat.

En viktig del av behandlingen är teckenekonomin, dvs. det belöningssystem som används för att uppmuntra eleverna till att komma i tid och att delta i undervisning och aktiviteter. Varje elevs beteende poängsätts varje dag och resultaten av poängsättningen meddelas veckovis. De poäng som eleven tjänar in kan användas till något som han gärna vill ha, som körkort eller en resa.

Verksamheten använder inget kontaktpersonssystem, utan all personal ansvarar för alla ungdomar.

¹ ART = Aggression Replacement Training, metod för träning av sociala färdigheter och moral samt ilskekontroll.

Samtalsinslagen består huvudsakligen av de vardagliga ostrukturerade samtal som personalen har med ungdomarna i olika sammanhang. Om någon av eleverna har särskilda behov av samtal anlitas en psykolog eller en alkoholterapeututbildad brandman.

Föräldrarna får stöd av personalen i att sätta gränser för sina söner. Några regelrätta familjesamtal hålls däremot inte, så om sådana behövs ordnas de genom socialtjänsten.

Någon ur personalen har alltid jour så att familjerna kan nå verksamheten dygnet runt.

För dem som har inte sommarjobb gäller särskilt schema under sommarlovet med mycket utomhusaktiviteter. Under juli månad har verksamheten helt stängt.

Drogpolicy

I samband med inskrivningen ställs frågor om missbruk av alkohol, narkotika eller andra droger. Under inskrivningstiden får eleverna lämna urinprov en gång per vecka eller på Maria ungdom om det finns en pågående behandlingskontakt där. Föreståndaren menar att de äldre ungdomarna oftast är de första att upptäcka om något börjat missbruka och att den pågående dialogen med ungdomarna gör att personalen får veta vad som händer.

Vid positivt urinprov får pojken först tillfälle att berätta för sina föräldrar hur det är. Därefter tar personalen kontakt med socialtjänsten och föräldrarna för samtal. Om det visar sig att det positiva provet var en engångshändelse sker ingenting mer. Vid nytt positivt prov upprättas ett strukturerat åtgärdsprogram med socialtjänsten och Maria ungdom. Så länge eleven följer det programmet får han vara kvar hos På rätt väg, om han bryter programmet skrivs han ut därifrån.

För närvarande har två av eleverna kontakt med Maria ungdom.

Personal

Personalen består av sju brandmän som på del av sin arbetstid arbetar i På rätt väg och på resten av tiden tjänstgör vid olika brandstationer i staden. Verksamheten ses som del i brandförsvarets preventionsarbete.

En av de anställda har arbetat i verksamheten i tre år, övriga i tio år. Inga problem finns med att hitta vikarier eftersom någon annan alltid kan hoppas in och arbeta.

Sedan länsstyrelsen uppmärksammade frågan om registerkontroll har en rutin införts som innebär att utdrag ur belastningsregistret ska visas upp vid nyanställning.

Kompetensutveckling

Länsstyrelsen menade efter sin tillsyn att föreståndaren behövde skaffa sig mer kunskaper om gällande lagstiftning. Under året har därför en medarbetare vid Stockholms stads placeringsenhet haft en tredagars genomgång om lagstiftning med föreståndaren och övriga medarbetare.

Länsstyrelsen framhöll också att kompetensutvecklingsplaner skulle upprättas för medarbetarna.

Under våren 2009 har personalen haft gemensam utbildning med en person från Magelungens behandlingshem om ADHD och dyslexi. Man har också bekantat sig med BBiC och planerar att två ur personalen ska få utbildning i den metoden senare under året. Under hösten ska alla medarbetare också gå en tredagars utbildning om missbruk tillsammans med personal från polisen.

I sina ordinarie tjänster får personalen utbildningar i olika ämnen som debriefing, ledarskap, sjukvård etc. Även dessa kunskaper kan användas i arbetet med eleverna.

En gång i månaden hålls personaldag då personalen går igenom vad eleverna behöver samt diskuterar utbildningsbehov etc.Handledning ges en gång per månad under en och en halv timme av extern konsult.

Dokumentation

Journaler förs i ett databaserat lösenordsskyddat dokumentationssystem. Varje elev har en egen mapp i systemet där alla uppgifter finns, som personuppgifter, kontaktuppgifter, genomförandeplan, daganteckningar etc.

Föreståndaren tycker att det är svårt att få socialtjänsten att skicka ordentliga skriftliga uppdrag. För det mesta lämnas endast muntliga uppdrag och inga biståndsbeslut brukar skickas från socialtjänsten förrän efter påminnelse.

Genomförandeplan upprättas i samband med inskrivningen och följs därefter upp en gång per månad tillsammans med eleven, socialtjänsten och minst en förälder. Samma parter ska delta i avslutningssamtalet då behandlingen utvärderas.

Kvalitetsarbete

Någon formell utvärdering eller uppföljning av verksamhetens resultat har inte gjorts. Enligt På rätt vägs egen statistik är det 80% av de inskrivna som fullföljer behandlingen. De som avbryter deltagandet gör det oftast på grund av missbruk. Av de fem nu inskrivna pojkarna kommer tre att skrivas ut till hösten för att fortsätta sina studier på annat håll. Gamla elever är alltid välkomna tillbaka och det händer då och då att sådana hör av sig och berättar hur de har det eller ber om råd.

Rutiner för klagomålshantering saknas. Föreståndaren uppger att man aldrig fått några klagomål, men han tror att både elever och föräldrar vet vad de ska göra om de vill klaga, nämligen att ringa honom.

Skriftliga rutiner för vad som ska göras när det gäller hot och våld i verksamheten har införts efter länsstyrelsens besök. Föreståndaren menar dock att det inte finns något stort problem med hot och våld. Ungdomarna kan vara stökiga, men de vet väl var gränserna går. Personalen behöver därför sällan ingripa fysiskt, däremot förekommer mycket brottning och kramar.

Länsstyrelsen noterade vid sitt besök i verksamhetens ordinarie lokal att det fanns brister i brandskyddet där. I den provisoriska lokalen finns dock alternativa utrymningsvägar samt flera brandsläckare.

Sammanfattande bedömning

På rätt väg har vidtagit de åtgärder som länsstyrelsen anmodat den att göra och förvaltningen menar att verksamheten därmed uppfyller gällande kvalitetskrav. Vad gäller dokumentationen kan dock ingen bedömning göras, eftersom förvaltningen inte granskat innehållet i det nya dokumentationssystem som verksamheten infört under det senaste året. Granskning av dokumentationen kommer att ske vid 2010 års tillsyn.